

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКИИ

СКОРОТЕЧА.

(Courier.)

ПЕШТА.

Неделя

24. Октября. 1843.

Год. III.

Предчисленіе и
друга упутство-
ванія пріима
Учредничество
у Пешти на Ро-
зевъ - Плацу
№го 285. и сва-
ко Цесаро Кра-
Поште Чино-
вичество.

КОСОВСКІЙ ЮНАКЪ.

Срамъ заръ да ми стопе прати?!
Животъ да ми злоба тре?
Свой заръ да свое клати,
И кодъ судбе траже зле!?Ко подноси люте ранне
И презире смрти громъ!
Текъ да земљи миръ осване,
Да помогне Роду своемъ!Томъ да место братске хвале
Замке срама плету ель?!
Зашт' да с' грешне страсти пале,
Гди се общта тражи цѣль?! —Съ Богомъ Царе! идемъ Туркомъ!
Съ Богомъ милый роде мой!
Сбогъ тебе самъ тешкомъ мукомъ,
Подносио ратный бой! —У черно ме злоба завн,
Вукъ несреће скова громъ!
Нѣга заръ да Османъ слави,
Мене куне Србства домъ?! —Нека неће! идемъ Туркомъ!
Айд' Иване брате мой!
Да до зоре десномъ рукомъ
Осветламо образъ свой! —Тежко стаблу, кога мори
У корену трулуй црвь!
Тежко Царству чій двори,
Пию злобе люту крвь! —Грудъ ми права совесть чиста,
Зна и види съ неба Богъ!
Алѣ врагъ вели, да е неста,
Изданца цара свогъ! —Ай немогу то поднети!
Ма пропала земля сва!
Зоромъ морамъ гласъ донети,
Да е Муратъ землѣ праа! —Звезде сяю, ноћъ тамнина,
Прекрела е землѣ грудъ,
А јошть већа страве тмина,
Обузела Србства грудъ! —Оде неста войске дика!
Одсечене руке хай!
Подвже се стра и вика;
„Плачи земљо твой е край!“„Она рука, коя ти е
Одбѣла стреле мачъ!
Кодъ Музлеме садъ се вѣ,
Сутра ће ти задат' плачь!“ —Юнакъ ездн! изъ подъ горе,
Заплакала вила; „ой“
„Нѣ лепо што е слепо!
Врат' се натрагъ Брате мой!“„У своемъ гнѣзду истребъ ячи!
Не оставляй Рода свогъ!
Сбогъ невере ты неплачи!
Помоћн не тебе Богъ!“

„Хала зја, пропасть шири,
 Да прогута Србство сво!
 Што Васъ манѣ, све ће лакше,
 Упропастит' Царство то!“

У юнаку срце пуца
 Алъ е већий стидъ и срамъ! —
 Сузе брише, пакъ онъ куца
 На Муратовъ светлый храмъ. —

У срце му мачъ умаче,
 Алъ то незна Србство ахъ!
 То е узрокъ зашто плаче!
 И грובה Србски прахъ!

У то вѣйле заплакаше!
 „Бй пропаде Србски родъ!
 Бданъ клизну, сви падоше!
 Тай неслоге свудъ е плодъ!“

Д. А.

МЫСЛИ О СЛАВЕНСКОМЪ ПѢВАНЮ.

(одъ Лудвика Риттера отъ Риттерсберга).

А именно у Звукохудожеству (*Tonkunst*), кое се у садашнѣмъ и прошастомъ вѣку тако яко и вообште распространило, показуе се, да су управъ они народи, кои су найвише у томъ славе заслужили, упражнявајући се у народности својой, до тога дотерали, и да се у дѣлама умны Звукохудожника Французски, Талиански или Нѣмачки, сплетъ нѣове народности разговетно познати дае. И ово се ни о каквой другой ползи Звукохудожества съ већимъ правомъ одобрити не може, као о Певаню, кое е непосредственно съ языкомъ и Стихотворствомъ народа скопчано, кое е безъ свакогъ обучения, безъ свакогъ инструмента и найнеизображенѣмъ врождено свойство, и кое е у устима свакогъ народа јошть отъ постаня свога правый одѣкъ духа нѣговогъ, и као прадѣдъ доцниегъ оногъ художества, кое е текъ као књи цивилизаціе оживило.

Ако и нѣе до садъ ни едно славенско племе у смотреню изображеногъ и правилногъ пѣваня дотле дотерало, да о томъ тако много и важны списанія има, коя бы се са ус-

вершенствованнымъ народнымъ школама Талиянаца, Француза и Немаца споредити могла; опетъ зато у многима се већ местима надалеко раширены славенски земаля у той струцы कराцати почело тако, да се темельно надати можемо, да ће напредованѣ и усовершенствованѣ истогъ почетка новомъ, карактеризированномъ и богатомъ народномъ школомъ — може быти јошть до скоро — постати, будући да се оживленѣ оны дарова, кое музикално свойство языка, богатство глагола (*Melodien*) народны песама, и свой Славена особитый начинъ да мысли и осеѣнана у себи имаю, и кое имъ найпосле и сама природа и клима пружаю, да се велимъ данашнимъ народнымъ поетизированѣмъ, узамношћу разпространѣны Литература, побудомъ ко изтраживаню шта су пре были, и шта су претрпили, као и любвепунымъ теженѣмъ докучити почетакъ старе культуры прошастей векова и сачувати, све ово оживленѣ оны дарова яко подпомаже и къ напредку води, и будући да ће обште, већ съ великимъ успѣхомъ увѣнчано Славена теженѣ чрезъ усовершенствованѣ и разиространѣванѣ нѣове цивилизаціе, коя е чрезъ млоге политичне несреѣне догаѣе у преѣшнымъ вековима кое задржана, кое пакъ, кадъ е найболѣ цветати почела, суровомъ силомъ сатрвена была, мало по мало све просвете струке (*Kulturzeitige*) присвоити: то заиста и певанѣ као найблагороднию пренебрегнути неће.

А да бы се темельно разсудити могло, шта е славенско певанѣ садъ, шта ли треба да буде, (и безъ сумнѣ бы ће), нужно е найпре она четырь споменута элемента (языкъ, народнѣ песме — лирически — народный характеръ) и музикалне услуге новегъ времена, као и оне среднѣгъ века одломке по реду осветлити.

Истина, да морамъ са сожалѣнѣмъ признати, да ми моя знаня тако далеко не допиру, да овай задатакъ достаточно у самой врутренности на свакомъ месту рѣшимъ; али зато опетъ усуѣуемъ се срећу прокушати, надаюћи се да ћеду други, којима су места и друге околности на руцы оно, што недостаало буде изъ еднакый извора принети.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Б з ы к ъ.

У Бзѣкъ, кадъ се као матеріално вештество (*materieller Stoff*) посмотри, т. е. не сматрајући смисао, него само дѣйствие, кое у ушима производи, двояко втечение има у органе слуха, чрезъ акустику и размеръ.

В По акустики раздвая се бзѣкъ на безгласна и гласна писмена. Безгласна писмена славенски бзѣка имаю то свойство, да се туђину тежко изговорити даю, кое е обстоятельство многимъ странњима а и самимъ некимъ славенскимъ лепы наука любителѣма, кое су туђи Учительи управляли, и коима се по томъ болѣ свидило, да углачаномъ стазомъ пођу поводъ дало, те су потврђивали, да славенски бзѣцы нису за музикална певаня способни, и да по томъ у музики ништа не вреде. Но ово су потврђивали само они, кои су ленѣи были, да нове предмете науче и да сами штогодъ испитаю, и кои су у национальномъ предразсужденію и у народној себичности углублѣни были. Неосновано тако-ве пресуде може се изъ слѣдуюћегъ видити.

К Славену ніе ни мало тежко изговорити нѣгова безгласна писмена, и тако ништа му не сметаю; туђину пакъ не ће нико саветовати, да у каквомъ славенскомъ бзѣку пева. Да е н. пр. Немцу немачкѣи бзѣкъ потребита и извѣстна матерія за певанѣ, могло бы се само изъ неразумеваня или злобе одрицати, па опетъ га други народи едва съ тежкомъ мукомъ науче, почемъ немачка безгласна понайвише круто и на тежку силу едва изговараю. Я познаемъ Французе и Таліане, кои су славенскѣи бзѣкъ брже и лакше научили него немачкѣи. И ово ніе ништа сметало, да велика и углафена немачка школа процвета, и да јоштъ еднako цвета, као и то, да Немацъ ни у каквомъ другомъ наречію тако лепо не пева, као у свомъ рођеномъ.

У осталомъ јоштъ досадъ ніе признаю, да се башъ по тымъ славенскимъ безгласнѣма, коя су туђину у смотреню певаня страшила, изражаванѣ карактеризирати треба.

У смотреню самогъ благогласія певаня имаю безгласна неко текъ подчинѣно дѣйство, будући се она у усти доброга певача

само за скопчаванѣ а не изражаванѣ гласова употребљаю, ербо целый звукъ гласа спада на самогласно.

По звуку самогласны има чешко наречіе одъ свію други најяснѣи и најоштрии, великорусско најдубльи и најпунии (звукъ). Одъ ова два дакле наречія као одъ најяснѣегъ у најдубльи прелази изговоръ самогласны у сва друга славенска наречія одъ прилике по овомъ реду.

Одъ чешскогъ у югославенско, (србско, хрватско, слованско), малорусско, польско, великорусско.

Чешско наречіе има иста самогласна као и остала — а-е-і-о-и, — и едно нѣму само свойственно двогласно *au* (изговарасе *ou*), кое се у певаню као самогласно *o* изговара, ербо у двогласнымъ задржавасе гласъ на првомъ самогласномъ, а кадъ оштрия писмена *i, e, a*, дођу, онда задржи гласъ яснѣе писмо. Знацы, по коима се дикон одъ овы гласова дугачко изговараю, ни су у певаню, гди и саме ноте задржаванѣ гласа означую, одъ толике важности акустическе као размерне. Едно само смета чешской самогласности (*Vocalisation*), што се у чешскомъ наречію налазе многи слогови у коима ни едногъ самогласногъ нема, и кои се (слогова) гласъ слаже са умуклымъ (*stimm*) французскимъ *e*, кое се исто и кодъ Немаца ако и не пише а оно често изговара. Кадъ дакле ово ни Французу ни Немцу сметало ніе да у свомъ бзѣку пева, то не треба мыслити да ће то Чеху сметати, будући да нѣму они слогови толико не сметаю, колико Французу и Немцу оно умукло *e*, осимъ тога пакъ и зато, прво, што тѣи умуклослаби гласови, коима ни еданѣ паметанѣ музѣкусь не ће дугачку ноту подметути, ређе у чешскомъ бзѣку долазе него у немачкомъ и французскомъ,*) а друго, што чешско наречіе нема оне певаню неполезне гласове *ö* и *ü*. У югославенскомъ наречію нема ни едногъ слога безъ самогласногъ, али се опетъ у некимъ слоговма самогласно не

*) Тако н. пр. у многимъ чешскимъ лірическимъ песмама ни еданѣ слога не налази се безъ самогласногъ, а тако исто и у нар. песмама.

Є з ы к ъ.

Єзыкѣ, кадѣ се као матеріално вешество (*materieller Stoff*) посмотри, т. е. не сматрајући смисао, него само дѣйствие, кое у ушима производи, двојко втечение има у органе слуха, чрезѣ акустику и размерѣ.

По акустици раздваја се єзыкѣ на безгласна и гласна писмена. Безгласна писмена славенски єзыка имаю то свойство, да се туђину тежко изговорити даю, кое є обстоятельство многимѣ странањима а и самимѣ некимѣ славенскимѣ лепы наука любителњима, кое су туђи Учители управляли, и којима се по томѣ болѣ свидило, да углачаномѣ стазомѣ пођу поводѣ дало, те су потврђивали, да славенски єзыцы нису за музикална певаня способни, и да по томѣ у музики ништа не вреде. Но ово су потврђивали само они, кои су лєњи были, да нове предмете науче и да сами штогодѣ испитаю, и кои су у национальномѣ предразсужденію и у народној себичности углубљени были. Неосновано такоє пресуде може се изѣ слѣдуюћегѣ видити.

Слаvenu нїе ни мало тежко изговорити нѣгова безгласна писмена, и тако ништа му не сметаю; туђину пакѣ не ће нико саветовати, да у каквомѣ славенскомѣ єзыку пева. Да є н. пр. Немцу немачкїй єзыкѣ потребита и извѣстна матерія за певанѣ, могло бы се само изѣ неразумеваня или злобе одрицати, па опетѣ га други народи єдва сѣ тежкомѣ мукомѣ науче, почемѣ немачка безгласна понайвише круто и на тежку силу єдва изговараю. Я познаемѣ Французе и Талїане, кои су славенскїй єзыкѣ брже и лакше научили него немачкїй. И ово нїе ништа сметало, да велика и углађена немачка школа процвета, и да јоштѣ єднако цвета, као и то, да Немацѣ ни у каквомѣ другомѣ наречію тако лепо не пева, као у свомѣ рођеномѣ.

У осталомѣ јоштѣ досадѣ нїе признаю, да се башѣ по томѣ славенскимѣ безгласњима, коя су туђину у смотренію певаня страшила, изражаванѣ карактеризирати треба.

У смотренію самогѣ благогласія певаня имаю безгласна неко текѣ подчинїно дѣйствие, будући се она у усти доброга певача

само за скопчаванѣ а не изражаванѣ гласова употребљаю, єрбо целый звукѣ гласа спада на самогласно.

По звуку самогласны има чєско наречіе одѣ свїю други најяснїи и најоштрїи, великорусско најдубљи и најпунїи (звукѣ). Одѣ ова два дакле наречїя као одѣ најяснїегѣ у најдубљи прєлази изговорѣ самогласны у сва друга славенска наречїя одѣ прилике по овомѣ реду.

Одѣ чєскогѣ у југославенско, (србско, хрватско, слованско), малорусско, польско, великорусско.

Чєско наречіе има иста самогласна као и остала — а-е-і-о-у, — и єдно нѣму само свойственно двогласно *au* (изговарасє *ou*), кое се у певанію као самогласно *o* изговара, єрбо у двогласнымѣ задржавасє гласѣ на првомѣ самогласномѣ, а кадѣ оштрїя писмена *i, e, a*, дођу, онда задржи гласѣ яснїє писмо. Знацы, по којима се дикон одѣ овы гласова дугачко изговараю, ни су у певанію, гди и саме ноте задржаванѣ гласа означую, одѣ толике важности акустїческе као размерне. Єдно само смета чєској самогласности (*Vocalisation*), што се у чєскомѣ наречію налазе многи слогови у којима ни єдногѣ самогласногѣ нема, и кои се (слогова) гласѣ слаже са умукљымѣ (*stimm*) французскимѣ *e*, кое се исто и кодѣ Немаца ако и не пише а оно често изговара. Кадѣ дакле ово ни Французу ни Немцу сметало нїе да у свомѣ єзыку пева, то не треба мыслити да ће то Чєху сметати, будући да нѣму они слогови толико не сметаю, колико Французу и Немцу оно умукло *e*, осимѣ тога пакѣ и зато, прво, што тїи умуклослаби гласови, којима ни єданѣ паметанѣ музїкусѣ не ће дугачку ноту подметути, ређе у чєскомѣ єзыку долазе него у немачкомѣ и французскомѣ,*) а друго, што чєско наречіе нема оне певанію неполезна гласове *ö* и *ü*. У југославенскомѣ наречію нема ни єдногѣ слога безѣ самогласногѣ, али се опетѣ у некимѣ слоговма самогласно не

*) Тако н. пр. у многимѣ чєскимѣ лірическимѣ песмама ни єданѣ слогѣ не налази се безѣ самогласногѣ, а тако исто и у нар. песмама.

изговара, т. е. самогласно у некимъ слогов'ма прии гласъ овогъ умуклогъ *e*, кое се и у ческимъ слоговима гди никаквогъ самогласногъ нема чуе. Они петъ самогласни *a-e-i-o-u*, у којима се и югославенска самогласностъ состои, всу неизключително и у малорускомъ, польскомъ и великорускомъ наречію. Польски уиькави гласови (*Nasentaute*) *a* и *e* у смотренію музике неизузимлюсе, ербо се они у певаню као *o* и *e* изговараю; само се іошть то може казати, да Поляцы и Русси, оно яснѣ и дубль *o* добро разликую. Употребляванѣ мекотѣ *i* и *u* ніе за музiku тако важно, зато и ніе нужно више о томъ говорити.

Кадъ се све ово добро разсуди, видисе, да се у смотренію самогласности польско, мало — и великорусско наречіе съ таліянскимъ, као съ најблагогласнимъ измеђъ свию до садъ познаты езыка съ пунымъ правомъ сравнити може, па и ако ческа югославенска самогласностъ збогъ оногъ умуклогъ *e* нешто мало одъ таліянске натрагъ остае опетъ зато немачку и Французску превазилази.

(продуженіе слѣдуе.)

ХРОНИКА ПУТОВАНЈА

ПУТЬ ПО ДАЛМАЦІИ.

3. ПУТЬ ОТЪ СПАЛАТЕ ДО ДУБРОВНИКА.

(продуженіе.)

Островъ Турцола (Курцола) лежи къ западной страны одъ острова Сабіонцелла, одъ коегъ се за по сата кадъ е ветаръ поволянъ до нѣга доћи може; извози се пакъ у пристаниште истога имена. Између Турцоле Сабіонцелла и острова Меледа сматра се море као некій каналъ, преко коегъ се само съ веслама превозити може, ербо ту ветаръ скоро никадъ недува. Турцола е измеђъ првы Далматински острова, и износи у своію највећою дужины одъ истока къ западу 35 міля, а у највећою ширины 8. Престоръ му заузима 100 міля, растојаніе пакъ одъ Дубровника 60. Целый е островъ покрывенъ едномъ планиномъ, на којою се млоге родне долине и на западной страны по досга шума

налазе. Найвиши врѣови ове планине су: Комъ, Вуково, брегъ Гаргано и предгорѣ св. Ангелъ. кое южно спрамъ Апуліе лежи. Съ врѣа овогъ предгоря могу се кадъ е ведро голымъ очима обрежа Апуліе видити, и ако 100 міля одавде одстою. Западный край овогъ острова лежи спрамъ острова Лагосте, кои е 12 міля одавде удалѣнъ; съ югозапада граничисе съ Меледомъ 18 міля удалѣнымъ островомъ. Кажесе, да су некадъ у овомъ острову саме шуме были, па зато су га стари земльописцы, будући е изъ далека мрачанъ изгледао црнымъ островомъ (*Sorsura Nigra*) називали. У старо време као што дикои Спиритатели являю, быо е подъ владомъ Фінекинина, и кажесе да е Антеноръ еданъ градъ на нѣму сазидео. Доцнѣ пао е у руке Нарентиняна, морски разбойника, кои су овуда плячкали, докъ ии Млечани покорили нису. Островъ е овай свакояке неволь претрпіо. Преповедасе да га е године 1571. онай проглашенный морскій разбойникъ Аллацаль о-свойти тео, али га жители, особито жене ювачки одбію.

У најновія времена припадне Кралѣвны Мирин; године 1806. до 1807. быо е подъ Руссомъ, а одъ год. 1813. до 1815. подъ Енглезомъ, кои га исте године 19. Іулія заедно са островима Лисса, Лагоста и Гіуппана Аустриі уступе. Догодъ су Млетчани надъ нѣмъ владали, быо е свагда у нѣму еданъ Владыка и еданъ совѣтъ великій и малый. Данашњи данъ отправля у нѣму политичне послове еданъ окружію Дубровачкомъ подчинѣый чиновникъ. На целомъ острову има 1.239. домовъ и 7.000 жителя, међу којима су 57. мірски Свештеника и 13 Калуѣра. Првый и поглавитый градъ есть Курцола, са 320 домовъ, 1.560. жителя и съ два предграда. Онъ лежи на едномъ узкомъ земљуозу на источномъ обрежю острова спрамъ Сабіонцелла, сазиданъ е по таліянскомъ вкусу, има две капіе, и обведенъ е высокимъ кулама и зидовма, кои су садъ доста порушени. само што е зыдъ Св. Варвара названный, на коемъ топови стою, іошть добро сачуванъ, будући да се одтудъ цела ширина оногъ морскогъ канала брани. Овай градъ има два пристаништа кое е са-

ма наравъ на то саздала; обадва су близу града, еданъ е на южной а другій на сѣверной страны. У сѣверно се више лађе свраћаю, гди и царска лађа на стражи стои. На западной нѣговой обали граде се лађе, но само мале. Курцолани имаю осимъ едне велике лађе, коя у дальна мора иде іошть 5. 6 маньи, кое сами о свомъ трошку по приморю тераю. Друго, южно, малу мілю одъ града удалѣно пристаниште Порто Підокхіо названо, есть едно измеђъ првы у целомъ Адрианскомъ мору, и тако е пространно, да се найвећа Флотга у нѣга добро сместити може. Ово лепо име кажесе да е одтудъ добило, што су се често Млетчански войници близу нѣга одъ оне беле марве требали. И Порто Кнефа броисе међу пристаништа, коя овимъ граду припадаю. У осталомъ ни у едно одъ овы пристаништа не свраћаю нити странне лађе нити оне, кое само по овомъ приморю иду, збогъ арміціе, коя на свакій товаръ 5½ кр. износи; све дакле лађе стаю у пристаниште Св. Розаріо названо, кое е одъ Курцола на 2 мілѣ удалѣно, гди се никаква арміція не плаћа.

(продуженіе слѣдуе.)

ВЕЛИКОДУШІЕ И ВѢРНОСТЬ.

(конецъ)

Добра мати отпрати дакле кѣрвь свою у Е —, и тамо е преда кодъ добры неки людій, съ томъ молбомъ и препорукомъ, да се о нѣой, што годъ болѣ могу, постараяу, и сваку іой негу укажу, пакъ се наскоро отъ нѣ, као отъ сирочета каквогъ, кући поврати. Юлія садъ видећи, да е већ сасвимъ отъ свои миль родителя оставлѣна и отбачена, дуже се не придомышляваше, него узме Равійново писмено назначеніе, и пошалѣ га нѣговомъ брату, на кое е потомъ уредно исплаћиванѣ слѣдовало: и она се после съ тымъ яко утѣшаваше, што іой се и за ню и за дѣте препитаніе опредѣлило.

Међутимъ се рагъ опетъ започео быо, и наново се страшна битка учини. Юлія е сада са много већимъ нестерпѣніемъ писма отъ свогъ мужа очекивала, но бадава. И за-

иста се чиняше, да іой е Равинъ погинуо. Али поредъ свега тога она іошть сасвимъ не клоне духомъ; она осећаше велику болю на свомъ сердцу; она мысляше да тежко ово магновеніе неће моћи преболѣти, нити се више таковомъ животу радовала, кои іой се садъ безъ свакогъ увеселенія и утѣхе указываше, и наипосле она се надаше, да ће се са милымъ своимъ Равиномъ на другомъ свету опетъ видити и упознати.

Кодъ добры овы людій проведе Юлія неко време у миру, и наскоро красно женско чеданце роди, у комъ порођаю тако іой е зло было, да су свакій часъ мыслили, да ће се съ душомъ растати. Она е сирота истомъ тежкомъ болесѣу обузета іошть и више седмица у кривету у свакой буні ништа о себи незнаюћи као полумертва лежала; но кадъ ю ова вагруштина попусти, и она мало къ себи дошавши отвори очи и спази, да іой мати на постельи нѣной седећи мало дѣтенце на рукама держи, и кадъ усмотри, да се миль стасъ материнъ на ню іошть любко и осмѣява; таки се изъ буне болѣ разбере, крвь іой крозь тѣло помилн и чисто нову живость у себи осети. Она садъ мало се съ постельѣ койми, и прійимивши мило свое чеданце къ своимъ яко вущаюћимъ персима пригерли га, при чему права іой матерья любовь у сердцу огране, и она задовољніомъ себе садъ осећаюћи, наскоро іой се и нѣно тѣло чисто помлади.

Она дакле као наново рођена и помлађе-на устане изъ постельѣ и тако се преобрази, да много тѣлесніи, круннн и благороднн стасъ добые; нѣни жутокудрави зулови сасвимъ опадну, мѣсто кои нарасте іой красна смеђа коса; нѣно увекъ бывше бледо лице садъ постане обругліе, и образи іой као майска ружица почну румерити. Но тиха печаль простирашесе по цѣломъ нѣномъ тѣлу, и она просто у черно обучена жалила е свога супруга.

Наипослѣ и отаць іой самъ своеручво пише, и позове ю као удовицу кући да дође; но она озай свой путь іошть надалѣ отлагаше, очекиваюћи иъ Майнца отговоръ, чрезъ кои се надала о свомъ мужу већ едан-

WWW.UNILIB.RS
 путь извѣстити, да ли е юшть гдигодъ у животу, или га церна ладна земљица покрив. Ратъ се премѣню быо, и многи су отъ пріятелиа Оффіцири пролазили крозь Е —; но нитко не пройђе отъ Равіновогъ баталіона.

Капетанъ нѣкій изъ Регемента, коя се у Е — смѣстила была, обываваше у истой кући, гди е Юлія была. Онъ красотомъ и скромностию нѣномъ тако буде плѣннѣ, да око нѣ яко почне ласкати, и свакояко се умилжавати, само да бы нѣну любовь задобью; и шта више веъ су сви держали, да е онъ нѣнѣ и Обручникъ: но она све ово презрѣвши у своіой вѣрности непокретна остане.

Равинъ истинна піе быо погинуо, аль е у рату леву руку изгубіо; дуго време после лежао е у Лазарету и текъ са повређенымъ здравльмъ полагако могао е слѣдовати за войскомъ. Онъ е више путій Юліи писао, но сва су му се писма была погубила. Садъ дакле дође у Е —, и одавде хтяше любезну свою Юлію походити. У гостилници пако при ручку седіо е Равинъ башъ поредъ младогъ овогъ Капетана. Онъ садъ овде зачуе свое име, гди се споминѣ; врѣ истый Капетанъ обывчествоваше чессо Юлію лепу удовицу у шалу умѣшати.

„О Боже!“ тронуть духомъ проговори Равинъ у себи, „ако то она Юлія буде? но опеть, шта бы она овде (у Е —) — и заръ она тако свою заклетву чува?“ Онъ се наово съ Капетаномъ о нѣой пусти у разговоръ, и мало помало шараюћи дотле доведе Капетана, да ю овай Равину описивати стане; аль тако неимгледа нѣгова Юлія, и опеть, тро бы рѣшио сву сумню любви и ревнивости! Равинъ тако лепо знао е Капетана навести, да му се овай обећа, да ће га увече съ малымъ еднымъ дружствомъ у Юліану кућу отвести. У страху и немиру чекаше онъ на опредѣленный часъ, кои дође, и предъ самимъ голозкомъ стане Равинъ предъ огледало, и метаюћи на главу шеширъ, рекне: „пакъ ако е башъ и она, да ли ће ме садъ овако променутогъ познати моћи? Ове беле кесе, ово изгублѣно лице и суво тѣло, пакъ юшть и безъ руке!“ — Онъ

са жалостию отступи отъ огледала. „Али нѣна тиха доброта, нѣно чисто и искренно сердце обаяло е мене, да самъ се у ню онако смертно залюбіо, — и заиста Юлія моя любви мене и у овомъ станю.“ Онъ хтяше себе побѣдити, али ипакъ стрепіо е отъ оногъ тренућа, у коемъ га она познати буде.

Равинъ дакле съ Капетаномъ у собу ушавши опази кодъ прозора красну едну, у черно обучену и мирно седећу женску персону, коя му се много здравія, у тѣлу већа и крупнія виђаше быти, зато ю садъ не позна, да е нѣгова Юлія. Капетанъ и ясивши Равина за свога пріятелиа нагло се окрене своіой домаћицы, и почне іой о своимъ стварма говорити; а Равинъ за неко мало време сасвимъ недвижимъ стояо е спрамъ красне свое Юліе, коя га наипосле съ тихимъ гласомъ запыта: „Есте ли молимъ Васъ познавали некогъ Лайтенанта Равина, кадъ изъ войне долазите?“ на кое речи Равинъ се узнемирл и яко смути, пакъ само у себи мораше помыслити: „То ніе твоя Юлія“ зато, да бы се мало окуражіо, и ма съ кавкимъ тономъ „есамъ“ отговоріо.

„О Бжже!“ поникне Юлія — „и онъ живи?“ „Живи,“ съ већимъ іошть побуждениемъ придода Равинъ.

„Онъ живи!“ она радостно повикне — али іой сузе изъ очію потеку, сасвимъ ецаюћи клоне: „и заборавіо на свою ж-ну.“

На кое садъ борећисе Равинъ са удивлениемъ и са неизвѣстностию едва проговорити могаше: „Мой е пріятелиа яко ранѣнѣ, дуго е лежао, цвѣтаюћій нѣговъ обликъ сасвимъ се променуе, и тако е у цѣломъ тѣлу опао, да га заиста више не бы могли познати.“

„И непрестанно чувамъ у моме сердцу оно нѣгово великодѣше, коимъ е онъ мене отъ сурове оне чете избавіо, и као непознатою свою руку пружіо.“

Равинъ веъ више невѣроваше своимъ очима, кое га у красномъ нѣномъ стасу вараху. Та ово е нѣнѣ гласъ, сердце му ясно жуборне, и као изванъ себе повикне: „Юліе; сладка моя Юліе, заръ више непознаешъ твоя Равина?“

Овай нѣговъ гласъ троне в садъ сасвимъ; онъ при изреченію овомъ свомъ опоменесе свое младости, и садъ му се бледо нѣгово лице преобрати у онако руменило, какво в у млађе и здраве свое године имао; кое она видѣвши таки га позна, и полети му у наручія.

Великодушіе и вѣрность найкрасніи овай союзъ заключе.

НОВОСАЗЫДАНА ВАРОШКА КУѢА У ПЕШТИ.

(конаць.)

Высина новоперушеногъ нашегъ Варошкогъ дома отъ землѣ до главногъ гсѣмза (Gesimse) износи $9^{\circ} 5'$; а главный гсѣмз доста в красанъ, и высокъ в 15 палаца. Кровъ в више пльоснатъ и отъ гвоздены плоча. Спреда на главногъ зыду изыдаты в высоко 5 стопа антѣк = зыдъ, кои весе са 11. Штатуа украсити. Ходниці су унутра у зданію 6 стопа широки, и отсвуда вѣду съ прозорима провидѣни быти.

Найвѣhma украшава ово зданіе усредъ прочеля довольно великій обновлѣнный торонъ, кои у своіой поверхности 16 четиреугольны (□) фатій има, и высокъ в до трула (Kuppel) на $23^{\circ} 5' 8''$. Све четири су нѣгове стране просто = равне съ неколико архітектонически фигура украшене. Са антѣк – зыдомъ овога зданія непосредственно союжено в едно $13 \frac{1}{2}$ стопе высоко издублѣнѣ, за коимъ се соба за стражара налази; више горе слѣдуе едно праздно 5 стопа пространно место, на коемъ в варошкѣй гербъ, а юшть више налазусе 13 стопа велики за звоно прозори, надъ коима прозорима видусе места за сатѣ. гди су намешѣене съ числама и са скалькамма, плоче 8 стопа у поперекой мери широке. А више сатій налазусе ого целогъ тороня узвышенѣ зыдъ на подобіе алтана, кои в съ мраморомъ обточенѣ, и поредъ кога у наоколо можесе сигурно ходити, будући в до персію дубокъ, одакле се на све стране варши, а и нека часть Будима лагко може видити. Изъ средъ овогъ узвышеногъ зыда изведена в осмошнна стражара,

коя в 12 стопа висока а 10 стопа изнутра широка, кою стражару кровъ на подобіе трула, као и еданъ 3 стопе высокій, а $2\frac{1}{2}$ стопе широкій фенѣръ надкрива, надъ коимъ фенѣромъ юшть се 8 стопа дугачка гвоздена шинка изведена налази, и на овой комадъ магнета, кои в стреле громове, кое буду овомъ зданію претити, привлачити и у бездну ій низвергавати.

Прерушаванѣ целогъ овогъ зданія упрагляо в нашъ заслуженый Архітектъ Г. Юсифъ Касселікъ, и заиста можесе рећи, да в онъ са свачимъ услужію, чимъ в можно было подъ налазеѣмасе мѣстнымъ и ікономическимъ отношеніямма услужити.

Да бы Богъ даровао, да и унапредакъ духъ правде и гражданске добродѣтели у новоустроеннымъ овымъ просторимма мѣсто заступити.

(Pester Tageblatt.)

ДОПИСЪ.

(Изъ Соедина.) Нашъ Г. Парохъ П. Стаматовичъ вѣла Богу здравію в. Онъ се садъ занима са учеѣномъ младежи, и заиста праведно рећи можемо, да в свакоме младоме Србину, кон га врло любе и почитую, Отаць. Сви лепо и уредно у Церкву долазе, и трудолюбіемъ свсимъ, заиста на нашу радость, отъ свію други Соученика свои отличуесе, као обычно, врь се ствѣде Србски наши Детићи да ій други претеку. Алъ ніе имъ се ни чудити; врь осимъ што су наши отъ нарави оштроумни и добру склони, каквогъ врстногъ Коловоѣу предъ очима имаю, и проч. — —

Єднимъ путемъ являемъ Вамъ, да в нашъ Професоръ Філософіе и ученногъ Маѣарскогъ дружества у Пешти Членъ Г. Ціріллъ Хорватъ, кои се чрезъ многе године како у любви и почитанію, тако и у наставляню учеѣесе младежи вообще отличовао, постао на радость свію овдашньи Граждана при истымъ нашимъ Лицеуму Директоръ.

— Л.

ВѢСТИ.

(Пештанска пѣяца.) 31. Окт. п. р. Као што в свакомъ познато, да се у есенѣ доба обычно свадни зимница као купусъ, различно зелѣ, друго вариво, и проч. преправля; то свега в овде кодъ насъ ове године пуно имаде; врь намъ се изъ свію окрестны страна на пѣяцу у избилію доносъ; тако што се купуса тыче, слободно можесе рећи, да га имаде пуны 30 велики де-

регія само съ Пештанске стране, окромъ што се опетъ на коли и по 30—40 кола сувимъ свакій другій треій данъ доноси, и 100 главица продаесе по 2³/₄ до 4 фр.; а целера наиболѣгъ можесе овде по 2¹/₂ до 3 фор. сто-тина добыти. Першуна и жуте репе, кое се доноси изъ горнѣгъ предѣла, 100 савезака коштуе 1 фор. 15 кр.; 100 венаца червенога лука можесе на избиръ за 5-6-7 фор. купити; а венаць опетъ белогъ лука добыесе по 6 до 12 кр. — Свиноегъ мяса са славномъ, кое стра-ни у варошъ доносе, могла се фунта добыти за 18 кр., а масть се обычно продае по 30 кр. фунта. Славине е было са стране сирове съ недля дебеле са саломъ по 38 фор., а мершавіе (лошіе) опетъ по 34 фор. centa.

(Пешта.) Одъ едно 3-4 дана пароброди врло не-угодно долазе и етлазе, чему е узрокъ врло велика ма-гла, коя се текъ около подне разлила-а у вече опетъ зарана навлачи. Тако паробродъ „Лудвикъ“, кон е юче, т. е. 21 т. м. надалѣ до 4-6 сатій у вече очекиванъ, юшъ ни данасъ дошао ніе; тако су данасъ, 22. т. м. „Самсомъ и Ермина“ текъ предъ подне около 11. сатій кренулисе доле. И горе одъ Пеште до Пожуна има ма-гле; но опетъ ніе тако густа, да бы паробродству пре-пятствовала.

(Пешта.) Прошло е овуда Дунавомъ за горній предѣлъ отъ 24. Окт. до 3. Новем. п. р. са различномъ рааномъ 58 лафій; измежу конхъ было е 25 лафій жита са 95.828; 5 л. наполице са 17200; 22. л. зоби, са 110.625; 2 л. кукуруза са 4071; и 4 л. ренице са 6208 вагана.

(Изъ Сатмарске Вармеје). Овогодишня же-тва была е у целой овой Вармеји средня, а надничар-ство справъ преѣшны година одвеъ скупо; и занста су се Вершеоцы дали добро наплатити, т. е. до 50 кр., а и до 1 фор. Да бы се земледѣльцма и Кортезыма (Közlmesek) ове Вармеје много пийе ракіе пред-упредило, хоће да се едно подъ именовъ „Друж-ство Воздержанія“ оснуе. О кадъ бы ово сретно за рукомъ изышло! али ако се и оснуе, едва ће оно штогодъ овому безъ веѣгъ народнѣгъ воспитанія и из-ображенія втеченіемъ своимъ ползовати моћи.

ШКОЛСКЕ ВЪСТИ.

Г. Георг. Мишичъ, Школе наше Валахійске у Аг-рішу мѣстный Директоръ, путемъ Благород. Г. Директр. Директора Димитр. Константины, на умноженіе Фонда Школскогъ изъ народне ревности, и ко изображенію на-

ше юности, даровао е 50 фор. — на кое му се овде то-пльйша благодарность отъ стране школке Верховно-сти отдае.

Такоѣръ на умноженіе фонда наши народны Шко-ла жертвовали су. 1. Учитель Міхкерекскій Иліа Боцокъ за 1843. и 1844 5 фр.; 2. Уч. Керексегскій Іоантъ Панѣ за 1843. и 1844. 5 фр.; 3. Уч. Кішхазкій Феодоръ Дрегниъ за 1843. 25 фр.; а за 1844. 10 фор.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

(Гранато дерво.) У Бестественной своіой Іс-торіи наводи Плотъ, да има у Енглезской у предѣлю Оксфорду такавъ единъ гермъ (расть), кон е гране свое около дебла на 64 стопе далеко разшврю, тако да се подъ нымъ 4.374. людій, или 303. коняника склонити могу.

ТЕЧЕНИЕ НОВАЦА НА БЕЧКОЙ БЕРЗИ.

31. Окт. р. 1843.		у Сребру.
Металь.	а 5 0/0	110 ⁵ / ₈
„	а 4 0/0	100 ¹ / ₂
„	а 3 0/0	75 ³ / ₄
Заямъ одъ 1839.	„	287
„ „ 1834.	„	227 ¹ / ₂
Банкакціе Комадь.	„	1660
Бстерхазинъ Лозъ.	„	53 ⁷ / ₈
Царски дукати.	„	104

БУДИМСКА ЛУТРИЯ.

отъ 4. Ном. р. Нго. 32 84 3 61 35
Вуиѣесе 18. Новем. р.

Цена ране 3. Ноем. п. р. на Пешт.
пѣнци. меровъ, грош. б. вр.

	наиб.	сред.	лош.
Жито.	120	112	105
Наполица	75	70	65
Ражъ.	65	60	55
Бчамъ.	50	48	45
Зобъ.	45	43	40
Кукурузъ.	56	53	50
Проя.	—	—	—
Жута каша	—	—	—

Станѣ дунава у Пешти.

3. Ном. п. р. 7⁴. 5¹¹. 3¹¹.

Издаватель Димитрій Іовановиѣ. — Учредникъ Димитрій Теодоровиѣ

(Rosen-Platz Nro 285.)